

نقش تعدیل‌کنندگی سبک دلبستگی زنان در پیش‌بینی رضایت زناشویی آنان بر اساس اعتیاد همسرانشان به اینترنت

The Moderating Role of Women's Attachment Style in Predicting Their Marital Satisfaction Based on Their Husbands' Internet Addiction

Sahar Salehbeek

MA in Clinical Psychology- Family Therapy,
Department of Psychology, Faculty of Humanities,
Science and Culture University, Tehran, Iran.

Samaneh Behzadpoor*

Assistant Professor, Department of Psychology,
Faculty of Humanities, Science and Culture
University, Tehran, Iran.

s.behzadpoor@usc.ac.ir

سحر صالح بک

کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی- خانواده درمانی، گروه روانشناسی،
دانشکده علوم انسانی، دانشگاه علم و فرهنگ، تهران، ایران.

سمانه بهزادپور (نویسنده مسئول)

استادیار، گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه علم و فرهنگ،
تهران، ایران.

Abstract

The present study aimed to examine the moderating role of women's attachment style in predicting their marital satisfaction based on their husbands' internet addiction. The research method was descriptive-correlational and statistical population was every 20-50-year-old partner who lived in Tehran in 1401. 208 partners were selected as samples through the convenience sampling method and They answered the Enrich Marital Satisfaction Questionnaire (EMS, Fowers & Olson, 1993), Hazan and Shivers Adult Attachment Questionnaire (AASQ, 1987), and Young Internet Addiction Test (IAT, 1998). Data were analyzed with Pearson correlation and regression analysis tests. The results showed that there was no significant correlation between husbands' internet addiction and women's marital satisfaction ($p>0.05$). In addition, there was a significant and positive relation between women's secure attachment style and their marital satisfaction ($p<0.05$) and a significant and negative relation between avoidant/and anxious-ambivalent attachment style and their marital satisfaction ($p<0.01$). results showed that Attachment style explains a total of 11% of the variance of marital satisfaction. Furthermore, women's attachment style (both secure and insecure) cannot moderate the relation between husbands' internet addiction and their marital satisfaction. It can concluded that the women's attachment style significantly affected their marital satisfaction, but husbands' internet addiction didn't affect it.

Keywords: Attachment Style, Marital Satisfaction, Internet Addiction, Couples.

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش تعدیل‌کنندگی سبک دلبستگی زنان در پیش‌بینی رضایت زناشویی آنان بر اساس اعتیاد همسرانشان به اینترنت انجام شد. روش پژوهش توصیفی-همبستگی و جامعه آماری، کلیه زوجین ۲۰-۵۰ سال ساکن استان تهران در سال ۱۴۰۱ بودند. از این میان ۲۰۸ زوج به عنوان نمونه با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و به سؤالات پرسشنامه‌های رضایت زناشویی انریچ (EMS، فاورز و اولسون، ۱۹۹۳)، سبک دلبستگی بزرگسال هازن و شایور (AASQ، ۱۹۸۷) و اعتیاد به اینترنت یانگ (IAT، ۱۹۹۸) پاسخ گفتند. داده‌های حاصل با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان داد بین اعتیاد همسران به اینترنت و رضایت زناشویی زنان رابطه معناداری یافت نشد ($P>0/05$). علاوه سبک دلبستگی ایمن زنان با رضایت زناشویی آنان رابطه مثبت و معنادار ($P<0/05$) و سبک دلبستگی اضطرابی-دوسوگرا و اجتنابی زنان با رضایت زناشویی آنان رابطه منفی و معنادار داشت ($P<0/01$). نتایج نشان داد دلبستگی در مجموع ۱۱ درصد واریانس رضایت زناشویی را تبیین می‌کند. همچنین سبک دلبستگی زنان (ایمن و ناایمن) در رابطه اعتیاد همسران به اینترنت و رضایت زناشویی آنان نقش تعدیل‌کنندگی نداشت. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت سبک دلبستگی زنان نقش مهمی در رضایت زناشویی آنان دارد اما اعتیاد همسرانشان به اینترنت بر میزان رضایت زناشویی آنان تاثیری ندارد.

واژه‌های کلیدی: سبک دلبستگی، رضایت زناشویی، اعتیاد به اینترنت،

زوج‌ها.

مقدمه

امروزه با توجه به گذر از دوران خانواده گسترده و محدودتر شدن روابط، خانواده هسته‌ای در مرکز توجه قرار گرفته است. قلب این خانواده زن، شوهر و رابطه آنهاست؛ بنابراین رابطه زناشویی به‌عنوان مهم‌ترین و بنیادی‌ترین رابطه انسان توصیف شده است (کارانانیسی^۱ و همکاران، ۲۰۲۴). یکی از جنبه‌های حیاتی یک رابطه زناشویی، رضایتی است که همسران در رابطه خویش احساس و تجربه می‌کنند (رستمی و ابراهیمی، ۱۴۰۲).

رضایت زناشویی^۲ یک سازه شناختی-هیجانی بوده و به‌عنوان ادراک زوج از اینکه شریک زندگی‌شان چه میزان از نیازها و تمایلات آنها را برآورده می‌کند، تعریف می‌شود (ظهیری و همکاران، ۱۴۰۰). این رضایت به سازگاری زوجین، کیفیت رابطه و تمایل به ادامه زندگی در آنها اشاره داشته و شامل هماهنگی میان شرایط موجود و مورد انتظار می‌شود (تقانی و همکاران، ۲۰۱۹). رضایت زناشویی یک مفهوم چندبعدی است و تحقیقات عوامل مختلفی از قبیل ویژگی‌های جمعیت‌شناختی، وقایع زندگی، عوامل مربوط به فرد، شریک و محیط را در میزان آن مؤثر می‌دانند (فلاحیان و همکاران، ۱۳۹۸). به بیان دیگر عوامل مؤثر بر میزان رضایت زناشویی را می‌توان به دو دسته عوامل کلی تقسیم کرد: عوامل بین‌فردی و درون‌فردی (مک‌نالتی^۳ و همکاران، ۲۰۲۱). عوامل بین‌فردی عبارتند از ویژگی‌های مرتبط به همسر (ازجمله عوامل شناختی-هیجانی و رفتاری، شخصیت و سبک دلبستگی)، پویایی رابطه زوجی^۴، الگوهای ارتباطی، صمیمیت، تعهد، عشق، موضوعات خانوادگی، و جنبه‌های مختلف محیطی مانند شرایط فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی. عوامل درون‌فردی نیز شامل ویژگی‌های شخصیتی فرد، نگرش، هیجانات، انگیزه‌ها، نیازها، و سبک دلبستگی است (چراغی و ابراهیمی، ۱۳۹۹؛ اوراکی و فردآقایی، ۱۳۹۸؛ طهرانی آزاد و مجتبابی، ۱۳۹۸). در میان عوامل بین‌فردی، یکی از مهم‌ترین موضوعاتی که به ویژگی‌های رفتاری همسر مرتبط بوده و بر رضایت زناشویی اثرگذار است، اعتیاد به اینترنت^۵ است (نامنی و حسینیان، ۱۴۰۰).

در پی گسترش روزافزون استفاده از اینترنت، تأثیر آن بر روابط زوجین امری بدیهی است. در پژوهشی که بر روی زوج‌های جوان انجام شد مشخص شد که استفاده زیاد از اینترنت بر رابطه زوجی ۴۵ درصد از آنها اثرات منفی داشته است (ولی‌زاده و همکاران، ۱۳۹۹). البته تأثیرات استفاده از اینترنت بر روابط زوجین، همانند یک شمشیر دو لبه است؛ زیرا پژوهشگران در کنار کارکردهای منفی، کارکردهای مثبتی را نیز برای آن مطرح نموده‌اند (پروسنتنس^۶ و همکاران، ۲۰۱۹). اندرسون^۷ و همکاران (۲۰۱۷) اظهار داشتند که استفاده فراوان از اینترنت آسیب‌های متعددی در پی دارد که ابتدایی‌ترین آن تخریب ارتباطات بین‌فردی است. به‌عبارت‌دیگر یکی از مهم‌ترین تأثیرات منفی که استفاده از اینترنت می‌تواند بر روابط زوجین داشته باشد، کاهش زمان ارتباط زوجین با یکدیگر، جدایی فیزیکی و در نهایت کاهش کیفیت ارتباط آنها است؛ زیرا استفاده بیش از حد از آن سبب کاهش انگیزه برای تعامل با همسر شده، همدلی، صمیمیت و توانایی حل تعارضات زوج و در نهایت رضایت زناشویی را کاهش می‌دهد (ساتیسی^۸ و همکاران، ۲۰۲۳؛ ایرانی و رضایی، ۲۰۱۹). از دیگر سو، امروزه یکی از مثبت‌ترین نکات این فناوری برقراری ارتباط زوجین در زمان‌هایی است که دور از هم بوده و به این واسطه امکان تماس تصویری برای آنها فراهم می‌شود (فوج^۹، ۲۰۲۱). تظاهر تأثیرات منفی و مثبت ممکن است به دلیل عوامل متعددی از جمله میزان و نحوه استفاده افراد، پویایی رابطه زوج، تجارب گذشته، برداشت آنها از میزان و نحوه استفاده همسرانشان و عوامل روان‌شناختی مرتبط با زوجین باشد (ساتیسی و همکاران، ۲۰۲۳؛ حسینی و نیکنام، ۱۳۹۹). بصورت کلی این عوامل روان‌شناختی را می‌توان زیرمجموعه عوامل درون‌فردی قدرتمندی دانست که بر رضایت زناشویی اثرگذار است (کارنی و برادبری^{۱۰}، ۲۰۲۰) و در این میان سبک‌های دلبستگی زوجین یک عامل اساسی و قدرتمند در این رابطه به نظر می‌رسد.

1. Karananeethi

1. marital satisfaction

3. McNulty

4. marital dynamics

5. internet addiction

6. Procentese

7. Anderson

8. Satıcı

9. Fuchs

10. Karney & Bradbury

دلبستگی، مجموعه‌ای از برداشت‌های ذهنی فرد درباره خود و دیگران است که از تجارب گذشته وی در ارتباط با چهره دلبستگی اولیه^۱ (مادر-مراقب اولیه^۲) شکل می‌گیرد (ایستویک^۳ و همکاران، ۲۰۲۳؛ چاپیک^۴ و همکاران، ۲۰۱۹). گرچه نظریه دلبستگی در ابتدا اساساً برای توضیح رابطه عاطفی نوزاد و مراقبان اولیه طراحی شده است، اما پژوهشگران معتقدند که دلبستگی عامل مهم تجارب افراد در طول زندگی است به‌نحوی که کیفیت دلبستگی اولیه، نقش مهمی در زندگی عاطفی بزرگسالان داشته و این تصویر ذهنی در آینده به‌عنوان الگویی برای روابط صمیمانه خواهد بود و افراد از این الگوهای اولیه به‌منظور تفسیر روابط با همسرانشان استفاده می‌کنند (ایستویک و همکاران، ۲۰۲۳؛ بخشی و انصاری، ۲۰۲۲؛ گراوند، ۱۴۰۱). تحقیقات متعددی در این زمینه نشان می‌دهد که سبک دلبستگی نقش اساسی و مهمی در پیوندهای آینده بزرگسالان نظیر روابط عاشقانه ایفا کرده و بصورت قابل توجهی رضایت زناشویی آنان را پیش بینی می‌کند (فاطمی^۵، ۲۰۲۴؛ بوگاتی و ووللی^۶، ۲۰۲۴).

به‌طور کلی پژوهش‌های متفاوت نشان می‌دهند که رشد سریع فناوری و گسترش استفاده از اینترنت، اثرات مثبت و منفی فراوانی بر رضایت زناشویی دارند (حسینی و نیکنام، ۱۳۹۹؛ ساتیسی و همکاران، ۲۰۲۳). اما همانگونه که پیش‌تر ذکر شد، رضایت زناشویی ماهیتی چندبعدی داشته و از عوامل متعددی از جمله مسائل درون‌فردی و بین‌فردی تأثیر می‌گیرد؛ بنابراین بررسی نقش عوامل تعدیلگری که رابطه این دو متغیر را تحت تأثیر قرار می‌دهند، حائز اهمیت می‌باشد. به نظر می‌رسد در میان این عوامل درونی سبک دلبستگی نقش پررنگ‌تری دارد؛ زیرا سبک دلبستگی افراد به‌عنوان یک عامل قدرتمند برای تبیین تفاوت‌های روانشناختی افراد از جمله نگرش، نیازها، انتظارات، هیجانات، عوامل بین‌فردی و روابط عاشقانه می‌باشد (ایستویک و همکاران، ۲۰۲۳). بعلاوه سبک‌های دلبستگی ترکیبی از بافت اولیه فرد و تجارب گذشته رانسان داده و زنجیره شناخت-هیجان و رفتار افراد را در تعاملاتشان، خصوصاً روابط نزدیک و عاشقانه تشکیل داده (گراوند، ۱۴۰۱) و رضایت زناشویی را متأثر می‌سازند (بدیر و همکاران، ۲۰۲۰؛ یو و جو، ۲۰۲۲؛ شفیق و همکاران، ۲۰۲۳). بنابراین با توجه به اینکه مطالعه ادبیات پژوهش نشان داد رضایت زناشویی در خانم‌ها پایین‌تر و استفاده مردان از اینترنت بیشتر گزارش شده است (پیغمبری و همکاران، ۱۳۹۹؛ چانگ و فو^۷، ۲۰۲۳؛ ماری^۸ و همکاران، ۲۰۲۳)، پژوهش پیش رو با هدف بررسی نقش تعدیل-کنندگی سبک دلبستگی زنان در پیش‌بینی رضایت زناشویی آنان بر اساس اعتیاد همسرانشان به اینترنت انجام شد.

روش

پژوهش حاضر توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه زوجین ۵۰-۲۰ سال ساکن استان تهران در سال ۱۴۰۱ بودند. حجم نمونه بر اساس فرمول گرین^۹ (۱۹۹۱)، ۲۰۰ نفر برآورد شد که در نهایت پس از حذف داده‌های مخدوش تعداد ۲۰۸ نمونه زوجی جمع‌آوری شد. ابتدا پرسشنامه‌ها در دو نسخه کاغذی و الکترونیکی (برخط) طراحی شدند. سپس با روش نمونه‌گیری دردسترس، به‌صورت حضوری و از طریق قرار دادن لینک مخصوص در شبکه‌های اجتماعی (واتس‌آپ، تلگرام و اینستاگرام) در اختیار زوجین قرار گرفتند. در ابتدای پرسشنامه‌ها توضیحات لازم از جمله موضوع و هدف پژوهش، واجدین شرایط پاسخ‌دهی و راه برقراری ارتباط با پژوهشگر جهت آگاهی از نتیجه نهایی ارائه شد. سپس از آنها رضایت آگاهانه گرفته شد (بسته به شیوه اجرای کاغذی یا برخط). با توجه به اینکه شرکت کنندگان پژوهش حاضر زوج بودند، از آنها خواسته شد تا یک کد ۶ حرفی (به‌صورت ترکیبی از حروف انگلیسی و عدد مثل amk283) مختص خود انتخاب کنند، آن را به همسر خود اطلاع داده و هر دوی آنها این کد را وارد پاسخنامه خود کنند. بعلاوه طراحی پرسشنامه‌ها به گونه‌ای بود که با مشخص شدن جنسیت، فرد به سؤالات مختص خود هدایت می‌شد، بدین صورت که ترتیب سؤالات آقا شامل پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک و پرسشنامه اعتیاد به اینترنت بود، ترتیب پرسشنامه‌های خانم نیز شامل بررسی اطلاعات دموگرافیک، پرسشنامه رضایت زناشویی و پس از آن سبک دلبستگی بود. ملاک‌های ورود به پژوهش شامل تاهل، داشتن حداقل ۲ سال سابقه زندگی مشترک و

1. Primary attachment figure
2. primary caregiver
3. Eastwick
4. Chopik
5. Fatima
6. Bugatti & Woolley
7. Chang & Fu
8. Mari
9. Green

نداشتن مشکلات جسمی و روانی و ملاک خروج نیز تکمیل ناقص پرسشنامه‌ها بود. در پژوهش حاضر اصول اخلاقی شامل عدم اجبار و اختیاری بودن پاسخ‌دهی به سؤالات، دریافت رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش، اصل ناشناس بودن داده‌ها و تخصیص کد به آزمودنی‌ها، محافظت از اطلاعات شخصی شرکت‌کنندگان و تفسیر نتایج به صورت گروهی و آگاه‌سازی آزمودنی‌ها از نتایج در انتهای پژوهش (از طریق قراردادادن پست الکترونیکی پژوهشگر در اختیار آزمودنی‌ها) بطور کامل رعایت شده است. در انتها داده‌ها با استفاده از رگرسیون چندگانه و نسخه ۲۳ نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

ابزار سنجش

پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ^۱ (EMS): پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ ارزیابی کلی از وضعیت رابطه زناشویی افراد به دست می‌دهد. این مقیاس توسط فاورز و اولسون^۲ (۱۹۹۳) ساخته شد. این پرسشنامه ۴۷ سوال دارد که شامل ۱۲ زیرمقیاس است: ۱- پاسخ قراردادی ۲- رضایت زناشویی ۳- موضوعات شخصیتی ۴- ارتباطات زناشویی ۵- حل تعارض ۶- مدیریت مالی و اقتصادی ۷- فعالیت‌های اوقات فراغت ۸- روابط جنسی ۹- فرزندان و فرزندپروری ۱۰- خانواده، اقوام و دوستان ۱۱- مساوات طلبی ۱۲- جهت‌گیری مذهبی. این ابزار به صورت طیف لیکرت پنج درجه ای (کاملاً موافقم (۵) و کاملاً مخالفم (۱)) طراحی شده است. نمره‌گذاری به دو روش صورت می‌گیرد. یکی نمره رضایت کلی از روابط زناشویی (مجموع نمرات ۴۷ ماده) و دیگری محاسبه نمرات مقیاس‌های فرعی. پژوهش اولسون و همکاران (۲۰۱۹) نشان داد ضریب همبستگی مقیاس رضایت زناشویی انریچ با مقیاس رضایت خانوادگی^۳ از ۰/۴۱ تا ۰/۶۰ بود که نشانه روایی سازه این پرسشنامه است. در پژوهش فاورز و اولسون (۱۹۹۳) روایی محتوایی این مقیاس ۰/۸۱ و پایایی بر حسب آلفای کرونباخ ۰/۸۶ گزارش شده است. در پژوهش رایگانی و همکاران (۱۴۰۱) نیز ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۵ و در پژوهش اسدی و همکاران (۱۳۹۹) روایی به شیوه همسانی درونی ۰/۹۳ گزارش شد. آلفای کرونباخ نمره کل در پژوهش حاضر نیز ۰/۷۳ محاسبه شد.

پرسشنامه سبک دلبستگی بزرگسال هازن و شیور^۴ (AASQ): این پرسشنامه بر مبنای سبک‌های دلبستگی سه‌گانه اینزورث (ایمن، اجتنابی و دوسوگرا) طراحی شده است (بارتلمئو و هورویتز^۵، ۱۹۹۱؛ هازن و شیور^۶، ۱۹۸۷). این ابزار حاوی سه عبارت توصیفی از احساس‌های فرد درباره صمیمیت در روابط است که از پاسخ‌دهندگان خواسته می‌شود تا کاربرد هریک از آنها را در مورد خودشان روی یک طیف لیکرت ۷ درجه‌ای (کاملاً موافقم... کاملاً مخالفم) نشان دهند. هازن و شیور (۱۹۸۷) پایایی بازآزمایی کل این پرسشنامه را ۰/۸۱ و آلفای کرونباخ را ۰/۸۷ محاسبه کردند. همچنین در پژوهش لوی و دیویس^۷ (۱۹۸۸) همبستگی این پرسشنامه با خرده مقیاس‌های پرسشنامه سبک‌های عشق استرنبرگ^۸ (۱۹۸۶) محاسبه شد. به این صورت که همبستگی سبک دلبستگی ایمن با خرده مقیاس‌های صمیمیت، تعهد و هوس به ترتیب ۰/۲۵، ۰/۱۹، ۰/۱۸ و همبستگی بین سبک دلبستگی دوسوگرا با این خرده مقیاس‌ها به ترتیب ۰/۲۴، ۰/۲۱، ۰/۲۴ - و همچنین همبستگی بین سبک دلبستگی اجتنابی با صمیمیت (۰/۳۲-)، تعهد (۰/۲۸-) و هوس (۰/۲۴-) بود که نشان دهنده روایی همگرای این پرسشنامه است. ضریب آلفای کرونباخ در پژوهش بشارت (۲۰۱۱) برای سبک دلبستگی ایمن ۰/۸۵، ناایمن اجتنابی ۰/۸۵ و اضطرابی-دوسوگرا ۰/۸۴ گزارش شد. همچنین روایی محتوایی مقیاس دلبستگی بزرگسال با سنجش ضریب‌های همبستگی بین نمره‌های پانزده نفر از متخصصان روانشناسی مورد بررسی و تایید قرار گرفت (بشارت، ۲۰۱۱). وفاییان (۱۳۸۵) روایی همزمان این پرسشنامه را با مصاحبه ساختاریافته ماین برای دلبستگی ایمن ۰/۷۹، اجتنابی ۰/۸۴ و اضطرابی-دوسوگرا ۰/۸۷ گزارش کرده است. آلفای کرونباخ نمره کل در پژوهش حاضر نیز ۰/۶۱ به دست آمد.

پرسشنامه اعتیاد به اینترنت یانگ^۹ (IAT): پرسشنامه اعتیاد به اینترنت یانگ یکی از معتبرترین آزمون‌های مربوط به سنجش وابستگی اینترنتی است که توسط یانگ^{۱۰} (۱۹۹۸) ابداع شده است. این پرسشنامه شامل ۲۰ سؤال بوده و آزمودنی‌ها باید به آنها روی یک مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای (به‌ندرت (۱)، گاهی اوقات (۲)، اغلب (۳)، بیشتر اوقات (۴)، همیشه (۵)) پاسخ دهند. برای به‌دست‌آوردن

1. Enrich Marital Satisfaction scale (EMS)

2. Fowers & Olson

3. Family Satisfaction Scale

4. Adult Attachment Style Questionnaire (AASQ)

5. Bartholomew & Horowitz

6. Hazan & Shaver

7. Levy & Davis

8. Stenberg

9. Internet Addiction Test (IAT)

10. Young

نمره نهایی، کافی است که نمرات تک تک سؤالات را با هم جمع کرد. نمره به دست آمده در دامنه‌ای از ۲۰ تا ۱۰۰ قرار دارد. پس از تعیین نمره نهایی، وضعیت آزمودنی مورد مطالعه به صورت زیر مشخص می‌شود: نمره ۴۹-۲۰ نشان دهنده کاربر با استفاده طبیعی و عدم اعتیاد به اینترنت، نمره ۵۰ تا ۷۹ در معرض اعتیاد به اینترنت (افراد در وضعیت خطر)، نمره ۸۰ تا ۱۰۰ نشان دهنده اعتیاد به اینترنت. در پژوهش ویدیانتو و مک موران^۱ (۲۰۰۴) ضریب آلفای کرونباخ این مقیاس ۰/۸۹ و روایی با استفاده از آزمون اسپیرمن براون ۰/۸۶ گزارش شد. در ایران علوی و همکاران (۱۳۸۹) برای پرسشنامه حاضر دو نوع روایی محتوایی و افتراقی (۲=۰/۵۰) و سه نوع پایایی بازآزمایی (۲=۰/۷۹)، همسانی درونی (۲=۰/۸۸) و تصنیف (۲=۰/۸۸) به دست آوردند. ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۸ نیز در پژوهش حاضر حاصل شد.

یافته ها

بررسی داده های دموگرافیک نشان می دهد که ۲۰۸ زوج (۲۰۸ زن و ۲۰۸ مرد) در پژوهش حاضر شرکت کردند. میانگین سن زنان ۳۷/۴۱ و انحراف معیار ۰/۸۱ و میانگین سن مردان ۴۲/۳۱ و انحراف معیار ۰/۷۹ بود. ۱۴۵ نفر از زنان (۶۹/۷ درصد) شاغل و ۶۳ نفر آنها (۳۰/۳ درصد) خانه دار بودند. ۱۵۷ نفر از مردان (۷۵/۵ درصد) شاغل و ۵۱ نفر از مردان (۲۴/۵ درصد) بدون کار بودند. ۴۲ نفر از زنان (۲۰/۱۹ درصد) دیپلم، ۱۲۰ نفر از آنها (۵۷/۶۹ درصد) تحصیلات کارشناسی و ۴۶ نفر (۲۲/۱۲ درصد) تحصیلات کارشناسی ارشد و دکتری داشتند. ۴۴ نفر از مردان (۲۱/۱۵ درصد) دیپلم، ۹۳ نفر از آنها (۴۴/۷۱ درصد) تحصیلات کارشناسی، و ۷۱ نفر (۳۴/۱۳ درصد) تحصیلات کارشناسی ارشد و دکتری داشتند. همچنین مدت زمان ازدواج ۶۵ زوج (۳۱/۲۵ درصد) بین ۵-۲ سال، ۵۸ زوج (۲۷/۸۸ درصد) بین ۱۰-۵ سال، ۲۹ زوج (۱۳/۹۴ درصد) بین ۱۵-۱۰ سال، ۲۰ زوج (۹/۶۲ درصد) بین ۲۰-۱۵ سال و ۳۶ زوج (۱۷/۳۱ درصد) بالای ۲۰ سال بود. توزیع تعداد فرزندان نیز به شرح زیر است: ۷۶ زوج (۳۶/۵۴ درصد) بدون فرزند، ۶۳ زوج (۳۰/۲۹ درصد) یک فرزند، ۵۵ زوج (۲۶/۴۴ درصد) دو فرزند، ۱۱ زوج (۵/۲۹ درصد) سه فرزند و ۳ زوج (۱/۴۴ درصد) چهار فرزند. جدول ۱ ماتریس همبستگی و آماره های توصیفی متغیرهای پژوهش را نشان می دهد.

جدول ۱. ماتریس همبستگی و آماره های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش	۱	۲	۳	۴	۵	کجی	کشیدگی	میانگین	انحراف استاندارد
۱. رضایت زناشویی	۱					۰/۲۲	۰/۶۳	۱۴۱/۱۴	۱۵/۲۶
۲. دل بستگی اجتنابی	-۰/۲۰**	۱				-۰/۷۵	۰/۱۴	۴/۱۸	۱/۶۹
۳. دل بستگی اضطرابی-دوسوگرا	-۰/۲۹**	۰/۱۵*	۱			-۰/۶۱	-۰/۳۱	۴/۷۸	۱/۶۳
۴. دل بستگی ایمن	۰/۱۶*	-۰/۲۷**	-۰/۰۳	۱		-۰/۶۰	۰/۴۳	۳/۴۹	۱/۷۳
۵. اعتیاد به اینترنت	-۰/۰۰	-۰/۰۴	-۰/۱۲	-۰/۰۴	۱	-۱/۶۴	-۰/۲۴	۳۸/۰۰	۳/۳۱

* P < ۰/۰۵ ** P < ۰/۰۱

نتایج ماتریس همبستگی در جدول شماره ۱ نشان می دهد که سبک دل بستگی اجتنابی زنان ($P < ۰/۰۱$, $r = -۰/۲۰$) و سبک دل بستگی اضطرابی-دوسوگرای آنان ($P < ۰/۰۱$, $r = -۰/۲۹$) با رضایت زناشویی رابطه منفی و معنادار دارد. اما رابطه سبک دل بستگی ایمن با رضایت زناشویی در آنان رابطه ای مثبت و معنادار است ($P < ۰/۰۵$, $r = ۰/۱۶$). در این میان بیشترین همبستگی رضایت زناشویی با سبک دل بستگی اضطرابی-دوسوگرا است. همچنین نتایج نشان داد که اعتیاد همسران به اینترنت و رضایت زناشویی زنان رابطه معناداری نداشت ($P > ۰/۰۵$, $r = -۰/۰۰$). پیش از اجرای رگرسیون برای بررسی برقراری مفروضه های آن، ابتدا نرمال بودن داده ها با بررسی کجی و کشیدگی آنها به اثبات رسید (قرار داشتن داده ها در بازه ۲-۲۰). بعلاوه مفروضه رابطه خطی متغیرها با کمک نمودارهای پراکندگی مورد تایید واقع شد.

نقش تعدیل‌کنندگی سبک دلبستگی زنان در پیش‌بینی رضایت زناشویی آنان بر اساس اعتیاد همسرانشان به اینترنت
The Moderating Role of Women's Attachment Style in Predicting Their Marital Satisfaction Based on Their Husbands' ...

مفروضه عدم هم‌خطی چندگانه نیز با استفاده از آماره تحمل^۱ و تورم واریانس^۲ بررسی و تایید شد (آماره تحمل ۰/۹۹ و آماره تورم واریانس ۱/۰۰ بود).

جدول ۲- نتایج تحلیل واریانس و خلاصه رگرسیونی اعتیاد به اینترنت و سبک‌های دلبستگی بر رضایت زناشویی و تعامل اعتیاد به اینترنت و سبک‌های دلبستگی

گام	متغیر	ضریب تعیین (R2)	R2 تعدیل شده	بتا	سطح معناداری	F
۱	اعتیاد به اینترنت	۰/۰۰	۰/۰۰	-۰/۰۲	۰/۷۷	۰/۰۸
۲	دلبستگی ایمن	۰/۰۲	۰/۰۱	۰/۱۴	۰/۰۳	۲/۲۰
۳	تعامل	۰/۰۳	۰/۰۲	-۰/۱۱	۰/۰۸	۲/۴۸
۱	اعتیاد به اینترنت	۰/۰۰	۰/۰۰	-۰/۰۲	۰/۷۷	۰/۰۸
۲	دلبستگی اجتنابی	۰/۰۳	۰/۰۲	-۰/۱۹	۰/۰۰	۴/۰
۳	تعامل	۰/۰۴	۰/۰۲	-۰/۰۷	۰/۳۱	۳/۰۲
۱	اعتیاد به اینترنت	۰/۰۰	۰/۰۰	-۰/۰۲	۰/۷۷	۰/۰۸
۲	دلبستگی اضطرابی/دوسوگرا	۰/۰۸	۰/۰۷	-۰/۲۹	۰/۰۰	۹/۵۷
۳	تعامل	۰/۰۸	۰/۰۷	-۰/۰۲	۰/۷۴	۶/۳۸

برای بررسی تعدیل‌کنندگی سبک دلبستگی زنان در رابطه اعتیاد همسران به اینترنت و رضایت زناشویی آنان، از رگرسیون چندگانه سلسله‌مراتبی استفاده شد. جدول ۲ نتایج تحلیل رگرسیون سلسله‌مراتبی را گزارش کرده است. بدین منظور در گام اول متغیر پیش‌بین (اعتیاد همسران به اینترنت)، در گام دوم متغیر سبک دلبستگی زنان به‌عنوان متغیر تعدیل‌کننده و در نهایت در گام سوم تعامل دو متغیر یادشده وارد مدل گردید. تعامل بین متغیرهای پیش‌بین و متغیر تعدیل‌کننده با استفاده از ضریب متغیرهای پیش‌بین در متغیر تعدیل‌کننده (سبک دلبستگی) محاسبه گردید. نتایج رگرسیون چندگانه نشان داد که در گام اول اعتیاد همسران به اینترنت نتوانست رضایت زناشویی زنان را پیش‌بینی کند ($R^2=0/00$, $P<0/05$). اثر سبک دلبستگی ایمن در رضایت زناشویی (۰/۱۴) مثبت و در سطح ۰/۰۵ معنادار است. این متغیر ۱ درصد از واریانس رضایت را تبیین می‌کند. بعلاوه تاثیر سبک دلبستگی اجتنابی (۰/۱۹-) و سبک دلبستگی اضطرابی-دوسوگرا (۰/۲۹-) منفی و در سطح ۰/۰۱ معنادار بوده و این دو متغیر به ترتیب ۳ و ۷ درصد از واریانس رضایت زناشویی را تبیین می‌کنند. در آخرین گام با وارد شدن متغیر تعامل مشخص شد که تعامل اعتیاد همسران به اینترنت و انواع سبک‌های دلبستگی، پیش‌بین مناسبی برای میزان رضایت زناشویی زنان نبوده و اثر معناداری بر آن ندارند ($P>0/05$). بنابراین سبک دلبستگی زنان نمی‌تواند در رابطه اعتیاد همسران به اینترنت و رضایت زناشویی آنها نقش تعدیل‌کننده ایفا کند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش تعدیل‌کنندگی سبک دلبستگی زنان در پیش‌بینی رضایت زناشویی آنان بر اساس اعتیاد همسرانشان به اینترنت بود. یافته‌ی ابتدایی این پژوهش نشان داد که رابطه بین سبک دلبستگی ایمن زنان و رضایت زناشویی آنها مثبت و معنادار است. علاوه بر این رابطه بین سبک دلبستگی اضطرابی-دوسوگرا و سبک دلبستگی اجتنابی زنان و رضایت زناشویی آنها، منفی و معنادار است. نتیجه پژوهش حاضر همسو با نتایج پژوهش‌های امان‌اللهی و همکاران (۱۳۹۴)، عزیزی و بیرانوند (۱۳۹۶)، بدیر و همکاران (۲۰۲۰)، بوگاتی و وولی (۲۰۲۴) و فاطیما (۲۰۲۴) است. در تبیین نتایج فوق می‌توان به ویژگی‌های سبک دلبستگی افراد اشاره کرد. افراد دلبسته

1.tolerance

2.Variance inflation factor (vif)

ایمن به دلیل توانمندی بالا در مهارت های ارتباطی، تنظیم هیجان، دیدگاه مثبت و... می توانند با برقراری ارتباطی سازنده با همسرانشان نیازهای روانی بنیادی خود و همسر را به خوبی ارضا کرده، روابط با ثبات و رضایت زناشویی بالایی را تجربه کنند (مقدسی و محمدی پور، ۲۰۱۶). در مقابل افراد دلبسته نایمن به سبب فقدان و یا نقص در ویژگی های فوق، در برقراری روابط با همسران ضعیف عمل کرده و رضایت زناشویی پایین تری را تجربه می کنند (شفیق و همکاران، ۲۰۲۳). بنابراین می توان نتیجه گرفت سبک دلبستگی افراد و ویژگی های آن به سبب نقش بنیادینی که در شکل گیری رابطه زوجی فرد دارند، می توانند رضایت زناشویی افراد را پیش بینی کنند (یو و جو، ۲۰۲۰).

یافته دیگر پژوهش مشخص کرد که رابطه بین اعتیاد همسران به اینترنت و رضایت زناشویی زنان معنادار نیست. این یافته با پژوهش های رجایی و حیدری (۱۳۹۴)، لطیفیان و همکاران (۱۳۹۶)، ولی زاده و همکاران (۱۳۹۹) و کاتوپادهی و همکاران (۲۰۲۰) هم راستا نبوده اما با یافته پژوهش فرناندس و همکاران (۲۰۲۱) همسو است. یکی از مهم ترین رویدادهای زمانی حال حاضر جامعه جهانی، مسئله کرونا است. شیوع این ویروس جهان را با بحرانی شدید در حوزه سلامت (هر دو بعد جسمانی و روانی) مواجه ساخت. شیوع گسترده، ماهیت و مخاطرات آن روند طبیعی زندگی افراد را دستخوش تغییرات زیادی کرد و سبب تغییرات اساسی در روند تعاملات شد (عیدی و دیلم، ۲۰۲۰). مهمترین تغییر در این ایام کاهش تعاملات اجتماعی و افزایش دورکاری در همه ابعاد بود. در واقع اساسی ترین تغییر ایجاد شده در این زمان، شیوع هرچه بیشتر استفاده از اینترنت است (جهان^۱ و همکاران، ۲۰۲۱). اکثر پژوهش هایی که در این برهه زمانی صورت گرفته اند در افزایش میزان استفاده از اینترنت اتفاق نظر دارند (عیدی و دیلم، ۲۰۲۰؛ فوج، ۲۰۲۱). پیش از همه گیری کرونا، برخی تحقیقات به تفاوت های جنسیتی در میزان استفاده از اینترنت اشاره کرده اند. یافته های آنها نشان می دهد که میزان استفاده مردان از اینترنت بیشتر از زنان است (پیغمبری، ۱۳۹۹) و استفاده مردان از این فضا، نارضایتی و تعارض بیشتری به دنبال دارد (ماری و همکاران، ۲۰۲۳). این امر تا حدی می تواند به نرم های اجتماعی باز گردد. زنان معمولاً روابط گسترده تری با دوستان، خانواده و اطرافیان برقرار می کنند و این امر از سوی جامعه به عنوان یک ویژگی جنسیتی زنانه پذیرفته شده است، در حالی که در مورد مردان اینگونه نیست. از این رو، صرف زمان در شبکه های اجتماعی از سوی مردان، حساسیت بیشتری را در زنان برمی انگیزد (اسکندری و درودی، ۱۳۹۵). اما پژوهش های انجام شده در دوره همه گیری، تغییراتی را گزارش می کنند. این پژوهش ها نشان دهنده افزایش میزان استفاده اکثر افراد (هر دو جنس) از اینترنت و طبیعی بودن استفاده طولانی مدت از این فضاهاست (فرناندس و همکاران، ۲۰۲۱؛ عیدی و دیلم، ۲۰۲۰). با توجه به اینکه حدوداً نیمی از زنان شرکت کننده در پژوهش حاضر کارمند می باشند، می توان گفت در گذشته مشغولیت زنان در اینترنت کمتر بوده بنابراین انتقادات بیشتری بر میزان استفاده همسرانشان داشتند، اما با شیوع همه گیری کرونا، اجتناب ناپذیر بودن دورکاری در حوزه های متعدد، رشد مشاغل غیر حضوری و روال شدن استفاده بیشتر از اینترنت، استفاده زنان نیز از این فضا افزایش یافته و با نوعی حس برابری مواجه شده اند (ایوانز^۲، ۲۰۲۰). بنابراین می توان گفت میزان استفاده مردان از اینترنت به سبب بیشتر شدن میزان استفاده همسرانشان، رضایت زناشویی آنان را تغییر نداد (فرناندس و همکاران، ۲۰۲۱). زیرا همه افراد در حال تجربه یک رویداد زمانی مشابه هستند. همچنین پژوهش حاضر به جمع آوری اطلاعات از خانم ها و همسرانشان پرداخته، اما در پژوهش های پیشین اطلاعات صرفاً توسط یکی از زوجین به دست آمده است، بنابراین متفاوت بودن جامعه پژوهش حاضر در مقایسه با ادبیات تحقیق نیز می تواند علت نتیجه حاضر باشد.

در نهایت نتایج بیانگر آن است که سبک دلبستگی زنان (ایمن و نایمن) در رابطه اعتیاد همسرانشان به اینترنت و رضایت زناشویی آنان نقش تعدیل کنندگی ندارد. این پژوهش با یافته های باقری و همکاران (۲۰۲۲) و کاتوپادهی و همکاران (۲۰۲۰) ناهمسو است. در تبیین این نتیجه می توان از نظریه همسان همسری استفاده کرد. این نظریه، استحکام خانواده را ناشی از وجود ویژگی های همسان میان همسران می داند و معتقد است همسانی میان دو فرد پیوند آنها را استوار می سازد (پیترز^۳ و همکاران، ۲۰۲۴). به سخنی دیگر، ناهمسانی میان دو همسر سرچشمه کشمکش های خانوادگی است. لی و لی^۴ (۲۰۲۳) نشان دادند، افراد مایلند همسری برگزینند که در بیشتر ابعاد شبیه به خود و همسرانشان باشند از جمله شخصیت، هیجانات، سبک دلبستگی و... پیترز و همکاران (۲۰۲۴) و نیلفروشان و نویدیان (۱۳۹۳) در پژوهش های خود به اهمیت همسانی سبک دلبستگی زوجین اشاره کرده اند. آنها معتقدند زوج هایی که هر دو سبک دلبستگی یکسانی داشتند (صرف نظر از ایمن یا نایمن بودن)، میانگین رضایت زناشویی بیشتری را گزارش کردند. با توجه به اینکه میانگین رضایت

1. Jahan
 2. Evans
 3. Peters
 4. Lee & Lee

زناشویی زنان در این پژوهش بالا گزارش شد ($M=141/14$) به نظر می‌رسد شباهت‌هایی بین سبک‌های دلبستگی زوجین پژوهش حاضر وجود داشته است. به دلیل وجود این شباهت، سبک دلبستگی زنان توان تعدیلگری رابطه اعتیاد همسران به اینترنت و رضایت زناشویی آنان را ندارد.

در مجموع پژوهش حاضر نشان داد که رضایت زناشویی زنان تحت تاثیر سبک دلبستگی آنان قرار دارد. با توجه به عدم معناداری رابطه اعتیاد همسران به اینترنت و رضایت زناشویی زنان و همچنین عدم تعدیلگری سبک دلبستگی در این رابطه، می‌توان نتیجه گرفت که عوامل متعددی دیگری در این رابطه تاثیر گذارند و به نظر می‌رسد روابط پیچیده‌تری در این میان برقرار است.

پژوهش حاضر همانند سایر پژوهش‌ها با محدودیت‌هایی همراه بود. از محدودیت‌های آن می‌توان به جمع‌آوری اطلاعات با استفاده از پرسشنامه خودگزارشی و نمونه‌گیری در دسترس اشاره کرد. بعلاوه با توجه به زوجی بودن عنوان پژوهش، در تکمیل پرسشنامه‌ها نیاز به مشارکت خانم و آقا وجود داشت. اما تمایل و همکاری آقایان در زمینه پاسخ‌دهی به سؤالات ضعیف‌تر بود. بی‌میلی در پاسخ‌دهی ممکن است سبب بی‌دقتی در پاسخگویی شده باشد. از آنجا که رضایت زناشویی یک متغیر چندبعدی است، برای ارزیابی آن لازم است به جنبه‌های متعددی توجه کرده و علاوه بر ویژگی‌های فرد، خصوصیات شریکان نیز به درستی بررسی شود. بنابراین عدم جمع‌آوری اطلاعات در خصوص همسران (مردان) یک محدودیت مهم به شمار می‌آید. همچنین این پژوهش در شرایط همه‌گیری ویروس کرونا و فقط در یک استان انجام شده است. با وجود این محدودیت‌ها، تعمیم نتایج به تمام موقعیت‌ها و جغرافیای وسیع‌تر امکان پذیر نخواهد بود. بنابراین پیشنهاد می‌شود این پژوهش در شرایط غیر از همه‌گیری کرونا و سطح وسیع‌تر جغرافیایی اجرا شود تا امکان تعمیم نتایج فراهم شود. بعلاوه، با توجه به تأثیر دوسویه ویژگی‌های همسران بر یکدیگر، توصیه می‌شود در پژوهش‌های آتی به بررسی خصوصیات مردان نیز پرداخته شود. همچنین اجرای پژوهش حاضر به صورت متقابل بر روی مردان و همسرانشان نیز نتایج جالبی به دست می‌دهد.

منابع

- اسدی، ن.، قاسم زاده، ن.، نظری، فرم، م. و نیرومند سروزندانی، م. (۱۳۹۹). اثربخشی زوج درمانی هیجان مدار بر رضایت زناشویی و احساسات مثبت نسبت به همسر. *مجله بین المللی مطالعات سلامت*، ۶(۴)، ۳۶-۴۰. <https://doi.org/10.22100/ijhs.v6i4.804>
- اسکندری، ح. و درودی، ح. (۱۳۹۵). بررسی ارتباط میزان استفاده و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر گرایش به طلاق و تعارضات زناشویی. *مطالعات راهبردی ورزش و جوانان*، ۱۵(۳۳)، ۱۳۳-۱۵۰. https://faslname.msy.gov.ir/article_169.html
- امان‌الهی، ع.، کریم‌زاده، ع. و اصلانی، خ. (۱۳۹۴). نقش تعدیل کننده محبت جسمی در رابطه میان سبک های دل‌بستگی باکیفیت زناشویی زنان. *مشاوره و روان‌درمانی خانواده*، ۵(۴)، ۳۵-۱۷. <https://dori.net/dor/20.1001.1.22516654.1394.5.4.2.4>
- اوراکی، م. و فرد اقای، ا. (۱۳۹۸). بررسی رابطه بین ویژگی های شخصیتی و میزان استرس با اعتیاد به اینترنت و رضایت زناشویی در زنان متأهل. *مجله روانشناسی و روانپزشکی شناخت*، ۶(۴)، ۲۵-۱۳. <http://dx.doi.org/10.29252/shenakht.6.4.13>
- چراغی، م. و ابراهیمی، م. (۱۳۹۹). فرضها و استانداردهای ایرانیان درباره ازدواج و روابط زناشویی: تحلیل کیفی ضرب المثلهای ایرانی. *خانواده پژوهی*، ۱(۳)، ۳۱۴-۲۹۴. <https://dx.doi.org/10.29252/jfr.16.3.1>
- رایگانی، ف.، عیسی زادگان، ع. و زینالی، ش. (۱۴۰۱). روابط ساختاری کمال‌گرایی با رضایت زناشویی: نقش واسطه‌ای انعطاف پذیری روان‌شناختی و باورهای فراشناختی. *رویش روان‌شناسی*، ۱۱(۷)، ۶۷-۷۸. <http://dori.net/dor/20.1001.1.2383353.1401.11.7.8.7>
- رجایی، م. س. و حیدری، ح. (۱۳۹۶). بررسی رابطه بین اعتیاد به اینترنت با رضایت و دلزدگی زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد اسلامی خمینی‌شهر در سال ۱۳۹۴. *سلامت جامعه*، ۱۱(۱)، ۶۹-۷۷. <https://doi.org/10.22123/chj.2018.85346>
- رستمی، آ. و ابراهیمی، م. (۱۴۰۲). پیش‌بینی رضایت زناشویی براساس طرحواره‌های ناسازگار اولیه، حمایت اجتماعی و سبک‌های دلبستگی زوجین در زنان متأهل. *خانواده و بهداشت*، ۱۳(۱)، ۹۴-۱۰۷. <https://dori.net/dor/20.1001.1.23223065.1402.13.1.8.5>
- طهرانی آزاد، ل. و مجتبیایی، م. (۱۳۹۸). روابط ساختاری بین رضایت زناشویی و حل تعارض بر اساس نقش میانجیگر سرمایه‌های روان‌شناختی زوج‌ها. *فصلنامه روان‌شناسی کاربردی*، ۱۳(۳)، ۴۷۵-۴۹۶. <https://doi.org/10.29252/apsy.13.3.475>
- ظهوری، ع.، بساک نژاد، س. و عباس پور، ذ. (۱۴۰۰). اثر بخشی زوج درمانی مبتنی بر بهبود کیفیت زندگی برسبک های حل تعارض، رضایت زناشویی و کیفیت زندگی زوجین دارای سابقه پیمان شکنی. *فصلنامه روانشناسی خانواده*، ۷(۲)، ۱۶-۱. <https://doi.org/10.22034/ijfp.2021.245573>
- علوی، س.، اسلامی، م.، مرآئی، م. ر.، نجفی، م.، جنتی فرد، ف. و رضاپور، ح. (۱۳۸۹). ویژگی های روانسنجی ذم‌ون اعتیاد به اینترنت یانگ. *مجله علوم رفتاری*، ۳(۳)، ۱۸۳-۱۸۹. https://www.behavsci.ir/article_67688.html
- فلاحیان، ح.، میکاپیلی، ن. و یوسفی، م. (۱۳۹۸). پیش بینی روابط فرازناشویی بر اساس کیفیت عشق، سبک های حل تعارض زوجین و تعهد زناشویی. *اسبک شناسی، مشاوره و غنی سازی خانواده*، ۵(۱)، ۷۶-۵۹. <http://dori.net/dor/20.1001.1.24234869.1398.5.1.7.4>

- گراوند، ه. (۱۴۰۱). نقش واسطه‌ای طرحواره‌های ناسازگار اولیه در رابطه بین سبک‌های دلبستگی با اضطراب کرونا. *فصلنامه روان‌شناسی کاربردی*، ۱۶(۱)، ۱۸۱-۱۶۱. <https://doi.org/10.52547/apsy.2021.223946.1165>
- لطیفیان، م.، مرعشی، م.، و اقلیما، م. (۱۳۹۶). ارتباط اعتیاد به اینترنت با طلاق عاطفی در زنان متأهل شهر تهران در سال ۱۳۹۵. *مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان*، ۱۶(۶)، ۵۲۸-۵۱۷. <http://dorl.net/dor/20.1001.1.17353165.1396.16.6.2.4517-528>
- نامنی، ا.، و حسینیان شلمزاری، م. (۱۴۰۰). رابطه ساختار خانواده با میزان استفاده از فضای مجازی در زنان ایتارگر: نقش میانجی گرانه احساس امنیت. *مجله روانشناسی نظامی*، ۴۶، ۴۰-۲۱. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.25885162.1400.12.46.2.3>
- نیکنام، م.، و حسینی، ب. (۱۳۹۹). مهارت‌های ارتباطی و رضایت زناشویی: نقش تعدیل کننده اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی. *فصلنامه پژوهش‌های نوین روانشناختی*، ۱۵(۵۸)، ۹۶-۸۰. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.27173852.1399.15.58.6.6>
- نیلفروشان، پ.، و نویدیان، ع. (۱۳۹۳). ترکیب ابعاد دلبستگی همسران و رضایت زناشویی زوجین. *مجله اصول بهداشت روانی*، ۳(۶۳)، ۲۰۰-۲۱. <https://doi.org/10.22038/jfmh.2014.3276>
- ولی زاده، ف.، حشمت، ف.، و کرامت، ا. (۱۳۹۹). همبستگی وابستگی به اینترنت و خشنودی زناشویی در میان کارمندان متأهل دانشگاه علوم پزشکی شهروود؛ یک پژوهش اصیل. *اسیب‌شناسی، مشاوره و غنی سازی خانواده*، ۶(۲)، ۱۶-۱۰. <http://fpcej.ir/article-1-282-en.html>
- Anderson, E. L., Steen, E., & Stavropoulos, V. (2017). Internet use and problematic internet use: A systematic review of longitudinal research trends in adolescence and emergent adulthood. *International Journal of Adolescence and Youth*, 22(1), 430-454. <https://doi.org/10.1080/02673843.2016.1227716>
- Bagheri, R., Ostovar, S., Griffiths, M., & Hashim, I. (2022). Server connection versus marital disconnection: An investigation of the effect of internet addiction on couple burnout in Iran. *Technology in Society*, 72, 102-163. <http://dx.doi.org/10.1016/j.techsoc.2022.102163>
- Bakhshi, A., Ansari, S. (2022). The Key Role of Vulnerability in Developing Authentic Connections in Romantic Relationships. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology*, 4(1), 103-109. <https://doi.org/10.35365/ctjpp.22.1.11>
- Bartholomew, K., & Horowitz, L.M. (1991). Attachment styles among young adults: Test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61, 226-244. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.61.2.226>
- Bedair, K., Hamza, E.A., & Gladding, S.T. (2020). Attachment Style, Marital Satisfaction, and Mutual Support Attachment Style in Qatar. *The Family Journal*, 28(3), 329-336. <https://doi.org/10.1177/1066480720934377>
- Besharat, M. A. (2011). Development and validation of adult attachment inventory. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 30, 475-479. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.10.093>
- Bugatti, A., & Woolley, S. R. (2024). Competing Attachment in Romantic Relationships. *Journal of Couple & Relationship Therapy*, 1-19. <https://doi.org/10.1080/15332691.2024.2310121>
- Candel, O.-S., & Turliuc, M. N. (2019). Insecure attachment and relationship satisfaction: A meta-analysis of actor and partner associations. *Personality and Individual Differences*, 147, 190-199. [doi:10.1016/j.paid.2019.04.037](https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.04.037)
- Chang, H. C., & Fu, Y. chih. (2023). Gender differences in marital satisfaction across cultural contexts: does 'knowing one's spouse's friends' matter? *Journal of Family Studies*, 29(5), 2153-2172. <https://doi.org/10.1080/13229400.2022.2144415>
- Chattopadhyay, S., Kumar, M., Singh, OP., & Talukdar, P. (2021). Effect of Internet addiction on marital life. *Ind Psychiatry J*, 29, 268-271. https://doi.org/10.4103/ipi.ipi_76_19
- Chopik, W. J., Edelstein, R. S., & Grimm, K. J. (2019). Longitudinal changes in attachment orientation over a 59-year period. *Journal of personality and social psychology*, 116(4), 598-611. <https://doi.org/10.1037/pspp0000167>
- Eastwick P. W., Joel S., Carswell K. L., Molden D. C., Finkel E. J., & Blozis S. A. (2023). Predicting romantic interest during early relationship development: A preregistered investigation using machine learning. *European Journal of Personality*, 37(3), 276-312. <https://doi.org/10.1177/08902070221085877>
- Eidi, A., & Delam, H. (2020). Internet addiction is likely to increase in home quarantine caused by coronavirus disease 2019 (COVID 19). *Journal of Health Sciences & Surveillance System*, 8(3), 142-143. <https://doi.org/10.30476/jhss.2020.87015.1104>
- Fatima, L. B. (2024). Literature Review: The Effects of Attachment Styles and Perfectionism on Life Satisfaction. *Journal of Education, Humanities and Social Sciences*, 26, 760-765. <https://doi.org/10.54097/pjx50g32>
- Fernandes, B., Uzun, B., Aydin, C., Tan-Mansukhani, R., Vallejo, A., Saldaña-Gutierrez, A., Nanda Biswas, U., & Essau, C. A. (2021). Internet use during COVID-19 lockdown among young people in low- and middle-income countries: Role of psychological wellbeing. *Addictive Behaviors Reports*, 14, 100-379. <https://doi.org/10.1016/j.abrep.2021.100379>
- Fowers, B. J., & Olson, D. H. (1993). ENRICH Marital Satisfaction Scale: A brief research and clinical tool. *Journal of Family Psychology*, 7(2), 176-185. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.7.2.176>
- Fuchs, C. (2014). *Social media: A critical introduction*. SAGE Publications Ltd. <https://doi.org/10.4135/9781446270066>
- Green, S. B. (1991). How many subjects does it take to do a regression analysis? *Multivariate Behavioral Research*, 26(3), 499-510. https://doi.org/10.1207/s15327906mbr2603_7
- Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of personality and social psychology*, 52(3), 24-511. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.52.3.511>
- Irani, Z. B., & Rezaei, T. (2019). The effects of social networking on marital relationships and couples quality of life (Case study: Couples of social networking members in Shiraz). *Journal of Social Sciences and Humanities Research*, 7(2), 54-60. <https://doi.org/10.24200/jssshr.vol7iss02pp54-60>

- Jahan, I., Hosen, I., al Mamun, F., Kaggwa, M.M., Griffiths, MD., & Mamun, MA. (2021). How Has the COVID-19 Pandemic Impacted Internet Use Behaviors and Facilitated Problematic Internet Use? A Bangladeshi Study. *Psychol Res Behav Manag*, 14, 1127-1138. <https://doi.org/10.2147/PRBM.S323570>
- Karananeethi, A., Prihadi, K. D., Ho, Y. M., Shoba, C., Nesan, G., Cahyanti, I. Y., & Surjaningrum, E. R. (2024). Achieving relationship satisfaction: household gender equality and mattering. *International Journal of Public Health Science*, 13(1), 376-384. <https://doi.org/10.11591/ijphs.v13i1.23214>
- Karney B. R., & Bradbury T. N. (2020). Research on marital satisfaction and stability in the 2010s: Challenging conventional wisdom. *Journal of Marriage and Family*, 82(1), 100–116. <https://doi.org/10.1111/jomf.12635>
- Lee, S., & Lee, M. (2023). Religious Homogamy and Marital Satisfaction in South Korea: Exploring Variations across Religious Groups. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 62(3), 672-693. <https://doi.org/10.1111/jssr.12861>
- Levy, M. B., & Davis, K. E. (1988). Lovestyles and attachment styles compared: Their relations to each other and to various relationship characteristics. *Journal of Social and Personal Relationships*, 5(4), 439 –471. <https://doi.org/10.1177/0265407588054004>
- Mari, E., Biondi, S., Varchetta, M., Cricenti, C., Frascetti, A., Pizzo, A., Barchielli, B., Roma, P., Vilar, M.M., Sala, F.G., Giannini, A.M., & Quaglieri, A. (2023). Gender differences in internet addiction: A study on variables related to its possible development. *Computers in Human Behavior Reports*, 9(5), 100-247. <http://dx.doi.org/10.1016/j.chbr.2022.100247>
- McNulty, J. K., Meltzer, A. L., Neff, L. A., & Karney, B. R. (2021). How both partners' individual differences, stress, and behavior predict change in relationship satisfaction: Extending the VSA model. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 118(27), Article e2101402118. <https://doi.org/10.1073/pnas.2101402118>
- Moghadasi, M., & Mohammadipour, M. (2016). The effectiveness of communication skills and effective dialogue on marital satisfaction and commitment of young couples. *Journal of Fundamental and Applied Sciences*, 8(4), 2095-2105. <https://doi.org/10.4314/JFAS.V8I2S.169>
- Olson, D., Waldvogel, L., & Schlieff, M. (2019). Circumplex Model of Marital and Family Systems: An Update. *Journal of family theory and Review*, 11(2), 199-211. <https://doi.org/10.1111/jftr.12331>
- Peters, S. D., Meltzer, A. L., & McNulty, J. K. (2024). Own and Partner Attachment Insecurity Interact to Predict Marital Satisfaction and Dissolution. *Social Psychological and Personality Science*, 0(0). <https://doi.org/10.1177/19485506241237294>
- Procentese, F., Gatti, F., & Di Napoli, I. (2019). Families and Social Media Use: The Role of Parents' Perceptions about Social Media Impact on Family Systems in the Relationship between Family Collective Efficacy and Open Communication. *International journal of environmental research and public health*, 16(24), 201-212. <https://doi.org/10.3390/ijerph16245006>
- Satici, B., Kayis, A.R., & Griffiths, M.D. (2023). Exploring the Association Between Social Media Addiction and Relationship Satisfaction: Psychological Distress as a Mediator. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 21(4), 2037-2051. <https://doi.org/10.1007/s11469-021-00658-0>
- Shafique, A., Yousaf, K. & Irfan, A. (2023). Marital Satisfaction and Quality of Life among Married Women: Moderating Role of Attachment Styles. *Bahria Journal of Professional Psychology*, 22(2). <http://dx.doi.org/10.58800/OGLM4067>
- Sternberg, R.J. (1986). A triangular theory of love. *Psychological Review*, 93, 119-135. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.93.2.119>
- Taghani, R., Ashrafizaveh, A., Ghanbari Soodkhori, M., Azmoude, E., & Tatari, M. (2019). Marital satisfaction and its associated factors at reproductive age women referred to health centers. *Journal of education and health promotion*, 8, 133. https://doi.org/10.4103/jehp.jehp_172_18
- Widyanto, L., & McMurrin, M. (2004). The psychometric properties of the internet addiction test. *Cyberpsychology & behavior: the impact of the Internet, multimedia and virtual reality on behavior and society*, 7(4), 443–450. <https://doi.org/10.1089/cpb.2004.7.443>
- Yoo, G., & Joo, S. (2022). Love for a Marriage Story: The Association Between Love and Marital Satisfaction in Middle Adulthood. *J Child Fam Stud*, 31(6), 1-12. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10826-021-02055-6>
- Young, K.S. (1998). Internet Addiction: The Emergence of a New Clinical Disorder. *Cyber Psychology & Behavior*, 1(3), 237–244. <https://doi.org/10.1089/cpb.1998.1.237>